Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa – käyttäjän käsikirja

Tulevaisuusvaliokunnan kokous, Eduskunta
Pontus Lindroos ja Merja Myllymäki
19.11.2021

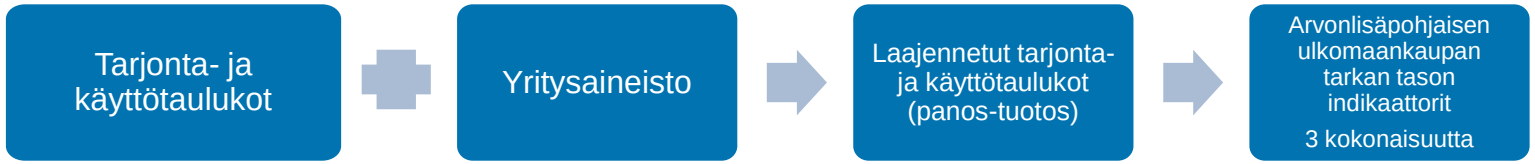
Aiheet

- Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa
  - Mikä, miksi, miten?
- Käyttäjän käsikirjan esittely
  - Käsikirjan aiheet
  - Käytännön esimerkkejä

Asia: O 5/2019 vp Tulevaisuusvaliokunnan selvityshankkeet 2019-2023

Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa: mikä, miksi, miten?

- Tilasto kuvaa suomalaisten toimialojen ja yritysten osallistumista globaaleihin arvoketjuihin
- Tilasto halutaan tuoda perinteisen ulkomaankaupan tilastoinnin rinnalle, jotta saadaan parempi kuva muun muassa kotimaisen ja ulkomaisen tuotannon rooleista Suomen viennissä
- Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa perustuu OECD:n ja WTO:n luomaan Trade in Value Added-kehikkoon (TiVA)
  - Tuotantomenetelmä kehitetty Tilastokeskuksen ja OECD:n yhteisprojektissa vuosina 2019-2020
  - Menetelmällinen tuotanto ilman tiedonkeruuta

Tilastokeskus

Käyttäjän käsikirja

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupantilastoinnin kehittäminen kuvaamaan kestävää kasvua ja tukemaan kestävän kasvun siirtymää

Tavoite 1:

Tuottaa arvonlisäpohjaisen ulkomaankauppatilaston ohjekirja, jonka avulla tiedot voidaan saattaa laajempaan käyttöön. Raportti julkaistaan yleiseen käyttöön tulevaisuusvaliokunnan julkaisusarjassa.

Käsikirjan aiheet

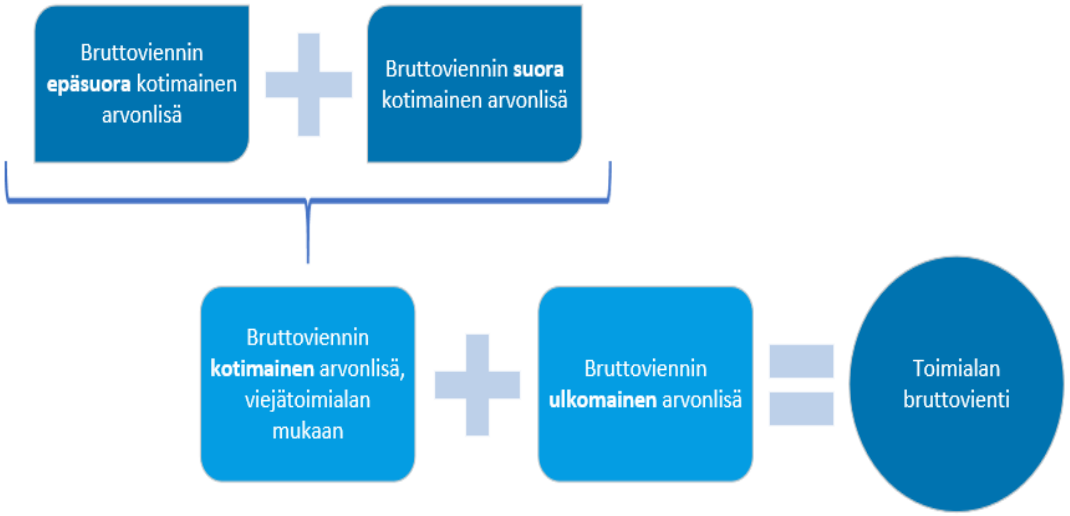
- Mikä on arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa?
- ***Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit***
- ***Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit analyysityökaluna***
- Tilaston tulevaisuus, liittyvät julkaisut ja käsitteet
- ***Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan esimerkki kolmen toimialan taloudessa***

Mikä on arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa?

- Tietosisältö ja tilaston käyttötarkoitus
  - Mistä tilasto koostuu ja mihin tietoja voi käyttää?
- Tilaston historia
  - Käyttäjien tarpeet ja tilaston kehitystyö
- Kansainvälinen toimintaympäristö ja kansallinen tilastokokonaisuus
  - Vastaavat tilastot kansainvälisesti
  - Mihin tilasto sijoittuu kansallisessa tilastokokonaisuudessa?
- Miten arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa tuotetaan?
  - Lyhyt kuvaus tilaston tuotannossa käytetyistä aineistoista ja tuotantomenetelmästä

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit

- Teoreettisia esimerkkejä arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattoreista
- Käsitellään kaikki 24 indikaattoria

Bruttoviennin kotimainen arvonlisä, viejätoimialan mukaan

Indikaattori johdetaan panos-tuotos-taulukoista.

Bruttoviennin kotimainen arvonlisä, viejätoimialan mukaan kuvaa toimialan viemän kotimaisen arvonlisän kokonaisarvoa. Indikaattorin arvo muodostuu tuotteista ja palveluista, jotka toimiala itse tuottaa ja vie ulkomaille sekä muiden kotimaisten toimialojen kyseiselle viejätoimialalle tuottamista välituotteista ja palveluista, jotka päätyvät ulkomaille osana tarkasteltavan viejätoimialan vientiä.

Toimiala A ostaa toimialalta B miljoonan euron edestä tuotteita ja toimialalta C kahden miljoonan euron edestä palveluita. Toimiala A käyttää kaikki ostetut tuotteet ja palvelut vientituotteiden tuotantoon ja lisää tuotannossa kaksi miljoonaa euroa omaa arvonlisää, joka myös päätyy vientiin. Indikaattorin arvo toimialan A kohdalla on tässä tapauksessa viisi miljoonaa euroa – kaksi miljoonaa toimialan A omaa tuotantoa, miljoona toimialan B tuotantoa ja kaksi miljoonaa toimialan C tuotantoa. Indikaattorin arvo toimialojen B ja C kohdalla on puolestaan nolla, sillä indikaattorin koko arvo kohdistuu viejätoimialalle, joka tässä tapauksessa on toimiala A.

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit analyysityökaluna

- Käytännön esimerkkejä arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattoreiden käyttömahdollisuuksista
  - Mihin politiikkakysymyksiin indikaattoreiden avulla voidaan vastata?
  - Mitä indikaattorit kertovat Suomen taloudesta?
  - Miten indikaattoreita voidaan yhdistää yksityiskohtaisemman tai vertailukelpoisen talouskuvan saamiseksi?
- Käsitellään osa arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattoreista

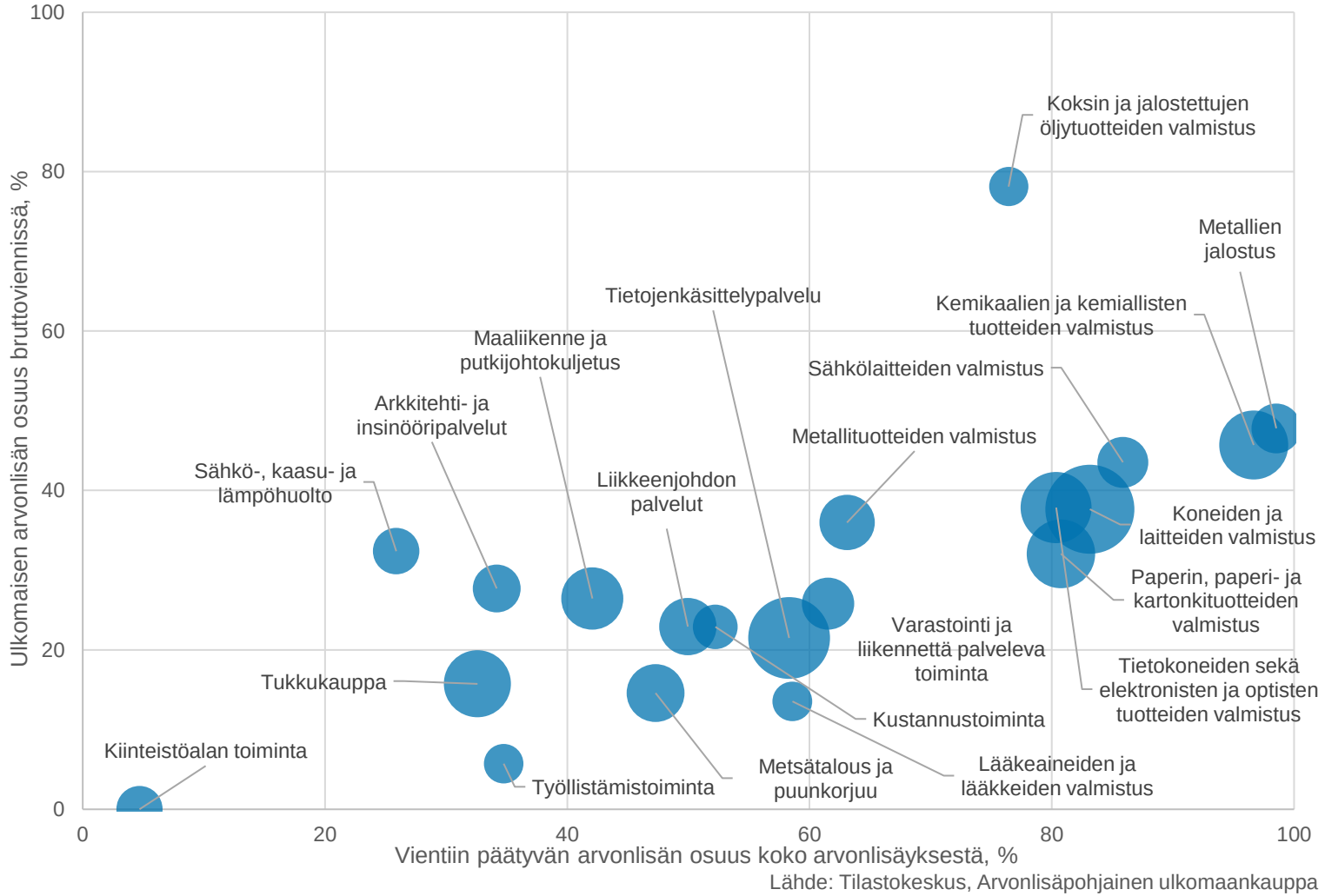
Bruttovienti ja arvonlisäpohjainen vienti toimialoittain vuonna 2019, miljoonaa euroa

Lähde: Tilastokeskus, Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa

Tilastokeskus

Ulkomaisen arvonlisän osuus bruttoviennistä ja vientiin päätyvän arvonlisän osuus koko arvonlisäyksestä toimialoittain, 2019

Lähde: Tilastokeskus, Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa

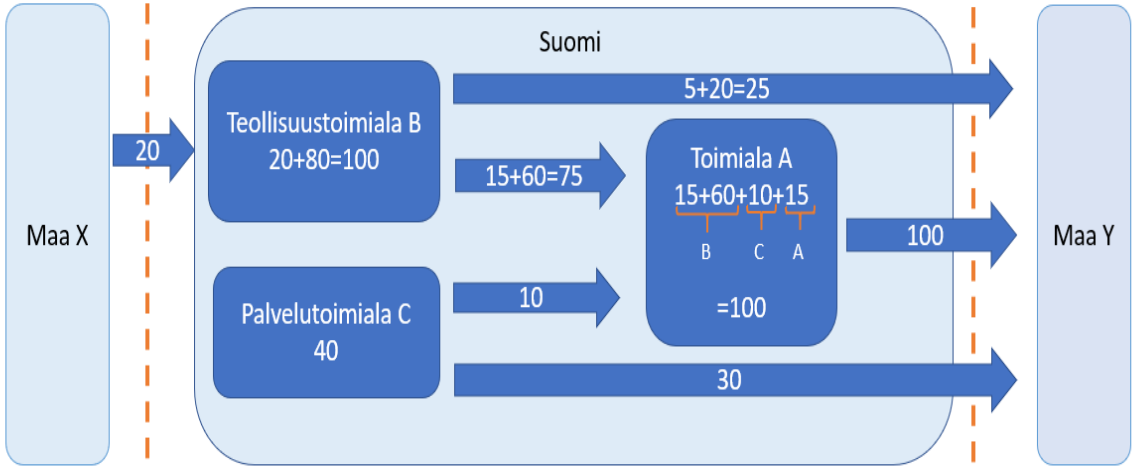
Tilastokeskus

Tilaston tulevaisuus, liittyvät julkaisut ja käsitteet

- Miten tilastoa kehitetään kansallisesti ja yhteistyössä kansainvälisten toimijoiden kanssa?
- Tilastokeskuksen ja OECD:n aiemmat julkaisut
- Avainkäsitteet
  - Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa
  - Kansantalouden tilinpito
  - Yritystilastot

Tilastokeskus

Arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa kolmen toimialan taloudessa

Bruttoviennin **kotimainen** arvonlisä, **tuottajatoimialan** mukaan

- Indikaattorin arvo toimialan C osalta on 40 ja muodostuu toimialan itse suoraan viemästä 30 sekä välillisesti toimialan A kautta vientiin päätyvästä 10.
- Indikaattorin arvo toimialan B osalta on 80 eli toimialan koko tuotannon arvo lukuun ottamatta tuontipanoksia. Toimiala B tuotanto päätyy vientiin toimialan omasta toimesta (20) sekä osana toimialan A vientiä (60).
- Indikaattorin arvo toimialan A osalta on 15 eli toimialan itse tuottama ja viemä arvo. Toimialan bruttoviennin arvosta 85 muodostuu ulkomaisesta sekä toisten kotimaisten toimialojen tuottamasta arvosta.

Bruttoviennin **suora kotimainen** arvonlisä

- Indikaattorin arvo toimialan C mukaan on 30 eli toimialan itse tuottama ja suoraan viemä arvo. Toimialalle A tarjottuja palveluita ei huomioida suoran viennin arvossa.
- Indikaattorin arvo toimialan B mukaan on 20 eli toimialan itse tuottama ja viemä arvo. Tuotannossa käytettyjen tuontipanosten arvo ei vaikuta indikaattorin arvoon, kuten ei myöskään toimialalle A myytyjen välituotteiden arvo.
- Indikaattorin arvo toimialan A osalta on 15 eli toimialan itse tuottama osuus bruttoviennistä.

Kiitos

pontus.lindroos@stat.fi
merja.myllymaki@stat.fi